

Dosarul nr. 2r-449/2020

prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central (jud: V. Cupcea)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: N. Budăi, A. Malîi, I. Muruianu)

DECIZIE

7 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Treiv-Farm”, reprezentată de avocatul Vitalie Rotaru,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Zoia Punga împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Treiv-Farm”, intervenient accesoriu Consiliul raional Orhei cu privire la evacuarea din încăperile bunului imobil și înlăturarea obstacolelor în exercitarea dreptului de proprietate,

împotriva încheierii din 23 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 24 mai 2019, Zoia Punga a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Treiv-Farm”, intervenient accesoriu Consiliul raional Orhei cu privire la evacuarea pârâtei din încăperile bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX.01.001, amplasat în r. Orhei, s. XXXXX și înlăturarea obstacolelor în exercitarea dreptului de proprietate.

Prin hotărârea din 04 noiembrie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Central s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Zoia Punga. S-a evacuat SRL „Treiv-Farm”, din încăperile imobilului nelocativ ce aparțin cu drept de proprietate Zoiei Punga. S-a obligat SRL „Treiv-Farm” să nu creeze Zoiei Punga obstacole în exercitarea dreptului de proprietate asupra încăperilor din imobilul nelocativ cu numărul cadastral XXXXX.01.001, ce aparține cu drept de proprietate acesteia.

La 03 decembrie 2019, SRL „Treiv-Farm”, reprezentată de avocatul Vitalie Rotaru, a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 06 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel, iar apelantei i-a fost fixat termen până la data 15 aprilie 2020 pentru înlăturarea neajunsurilor instrumentului de atac, și, totodată, a fost somată cu privire la consecințele legale prevăzute la art. 369 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Încheierea sus-menționată a fost expediată participanților la proces, or, nu a fost recepționată de apelantă și reprezentantul acesteia, fiind restituite instanței cu mențiunea „nereclamat” (f.d. 127-128, 135-136)

La 18 mai 2020, apelanta și reprezentantul acesteia au fost informați că în legătură cu adoptarea de către Parlamentul Republicii Moldova a hotărârii nr. 55 din 17 martie 2020 privind declararea stării de urgență și a emiterii dispoziției nr. 1 din 18 martie 2020 de către comisia Situații excepționale a RM, termenul de procedură stabilit prin încheierea din 06 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău fiind prelungit până la data de 10 iunie 2020, totodată a fost somată cu privire la consecințele legale prevăzute la art. 369 alin. (1) Cod de procedură civilă. (f.d. 138-142)

Prin încheierea din 23 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit SRL „Treiv-Farm” cererea de apel declarată împotriva hotărârii din 04 noiembrie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Central cu toate actele anexate, deoarece apelanta nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă.

La 14 august 2020, SRL „Treiv-Farm”, reprezentată de avocatul Vitalie Rotaru, a declarat recurs, împotriva încheierii din 23 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea acesteia cu trimiterea cauzei spre rejudecare instanței de apel.

În motivarea recursului a invocat că consideră încheierea instanței de apel pasibilă casării, deoarece la data de 04 iunie 2020, prin intermediul poștei electronice, în adresa instanței de apel a fost expediată cerere de prelungire a termenului de depunere a apelului motivat, deoarece administratorul întreprinderii se afla în autoizolare, or, instanța de apel a ignorat această solicitare, ceea ce a dus la încălcarea dreptului la un proces echitabil.

Totodată, s-a menționat că avocatul Vitalie Rotaru, în lipsa factorilor de decizie care se aflau în regim de autoizolare, nu a avut posibilitate de a depune apelul motivat, deoarece acesta urma a fi coordonat și argumentat de comun cu factorii de decizie a SRL „Treiv-Farm”.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 23 iulie 2020.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei încheierii prin scrisoarea de însoțire din 13 august 2020 (f.d. 155).

Astfel, recursul declarat la 14 august 2020, este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427, lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Materialele cauzei atestă că la 24 mai 2019, Zoia Punga a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Treiv-Farm”, intervenient accesoriu Consiliul raional Orhei cu privire la evacuarea pârâtei din încăperile bunului imobil cu nr.

cadastral XXXXX.01.001, amplasat în r. Orhei, s. XXXXX și înlăturarea obstacolelor în exercitarea dreptului de proprietate.

Prin hotărârea din 04 noiembrie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Central s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Zoia Punga. S-a evacuat SRL „Treiv-Farm”, din încăperile imobilului nelocativ ce aparțin cu drept de proprietate Zoiei Punga. S-a obligat SRL „Treiv-Farm” să nu creeze Zoiei Punga obstacole în exercitarea dreptului de proprietate asupra încăperilor din imobilul nelocativ cu numărul cadastral XXXXX.01.001, ce aparține cu drept de proprietate acesteia.

La 03 decembrie 2019, SRL „Treiv-Farm”, reprezentată de avocatul Vitalie Rotaru, a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 06 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel, iar apelantei i-a fost fixat termen până la data 15 aprilie 2020 pentru înlăturarea neajunsurilor instrumentului de atac, și, totodată, a fost somată cu privire la consecințele legale prevăzute la art. 369 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Încheierea sus-menționată a fost expediată participanților la proces, or, nu a fost recepționată de apelantă și reprezentantul acesteia, fiind restituite instanței cu mențiunea „nereclamat” (f.d. 127-128, 135-136)

La 18 mai 2020, apelanta și reprezentantul acesteia au fost informați că în legătură cu adoptarea de către Parlamentul Republicii Moldova a hotărârii nr. 55 din 17 martie 2020 privind declararea stării de urgență și a emiterii dispoziției nr. 1 din 18 martie 2020 de către comisia Situații excepționale a RM, termenul de procedură stabilit prin încheierea din 06 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău fiind prelungit până la data de 10 iunie 2020, totodată a fost somată cu privire la consecințele legale prevăzute la art. 369 alin. (1) Cod de procedură civilă. (f.d. 138-142)

Prin încheierea din 23 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit SRL „Treiv-Farm” cererea de apel declarată împotriva hotărârii din 04 noiembrie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Central cu toate actele anexate, deoarece apelanta nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că încheierea recurată a fost adoptată în conformitate cu normele de drept procedural care reglementau acțiunile instanței la acea fază a procesului.

În susținerea acestei concluzii urmează a reține și prevederile art. 368, alin. (1) Cod de procedură civilă, care statuează că dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Pornind de la prevederile normelor de drept menționate, Colegiul conchide că instanța de apel corect nu a dat curs cererii de apel și ulterior a restituit cererea de apel, în cazul în care apelantul nu s-au conformat dispozițiilor încheierii din 06 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 123-125) și Înștiințării din 18 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 138).

Totodată, Colegiul învederează că încheierea din 06 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată participanților la proces, nefiind însă recepționată de

către apelant și reprezentantul acestuia, fiind restituită instanței cu mențiunea „nereclamat” (f.d. 127-128, 135-136), or, la 18 mai 2020 copia încheierii din 06 februarie 2020 a fost expediată repetat, fiind recepționată de avocatul Vitalie Rotaru la 29 mai 2020 (f.d. 142).

În conformitate cu art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

În sensul art. 112 alin. (2) din Codul de procedură civilă, dacă ultima zi a termenului este nelucrătoare, acesta expiră în următoarea zi lucrătoare.

Astfel, Colegiul consideră că instanța de apel nu a îngădit dreptul apelantei SRL „Treiv-Farm”, reprezentantă de avocatul Vitalie Rotaru, și a întreprins toate măsurile posibile în vederea aducerii la cunoștință a încheierii din 06 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, expediind comunicarea la adresa indicată în cererea de apel.

În sensul art. 75 alin. (4) Cod de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

La acest compartiment se reține că avocatul Vitalie Rotaru, care reprezintă apelanta în baza mandatului avocațial (f.d. 60) a recepționat încheierea de a nu da curs apelului și din acest punct de vedere este exclus orice viciu de înștiințare a apelantei.

Cu privire la aceste aspecte, se impune a specifica că CtEDO, în jurisprudența sa, promovează cu consecvență, cu titlu de principiu, obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11.09.2007).

Aici, instanța învederează faptul că în perioada de la 03 decembrie 2019, când apelanta a depus apelul nemotivat și netimbrat, și până la 10 iunie 2020, când urma să prezinte apelul motivat SRL „Treiv-Farm” a avut la dispoziție un termen rezonabil și suficient pentru a se interesa de soarta propriei cauze și a lichida neajunsurile instrumentului de atac, însă apelanta și avocatul acesteia nu au preferat să manifeste o minimă doză de diligență, situație care indică că a pierdut interesul față de acest litigiu.

De altfel, instanța de apel întemeiat a relevat că Vitalie Rotaru, reprezentant al apelantei SRL „Treiv-Farm”, care este de profesie avocat și care se prezumă a fi profesionist, cunoștea obligația legală de a depune apel în corespundere cu cerințele art. 365 Cod de procedură penală, însă după depunerea cererii de apel nemotivate, a ignorat cerințele legale, și nu a lichidat neajunsurile apelului, respectiv nu a prezentat apelul motivat.

Articolul 6 §1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, garantează fiecăruia dreptul de a se adresa unui tribunal pentru ca ultimul să se pronunțe asupra drepturilor și obligațiilor sale civile.

Totuși, „Dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului.

În acest context, este de menționat că limitarea accesului la o curte sau la un tribunal nu se conciliază cu art.6 §1 al Convenției decât în cazul în care acestea urmăresc un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul vizat.

Potrivit practicii CtEDO restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, spre exemplu, *Tinnelly & Sons Ltd and Others și McElduff and Others v. the United Kingdom*, Reports 1998-IV, p. 1660, § 72; *Malahov c. Moldovei*, hotărârea din 07 iunie 2007).

Aplicând normele legale invocate mai sus și jurisprudența CtEDO la speță, se remarcă ca fiind indubitabilă obligația apelantei de a înlătura în termenul stabilit neajunsurile constatate și indicate de instanța de apel, or, această obligație este expres stabilită de lege, există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim declarat, urmărește scopul unei bune administrări a justiției și nu aduce atingere substanței dreptului de acces liber la justiție.

Așadar, Colegiul reține că apelanta era obligată, în baza art. 365 Cod de procedură civilă, să respecte cerințele impuse de lege pentru conținutul cererii de apel, însăși apelanta și reprezentantul său, fără a invoca careva motive, în termenul fixat de instanță, nu au prezentat cererea de apel motivată.

Norma juridică, citată supra, este una imperativă și în situația în care apelanta și reprezentantul nu s-au conformat indicațiilor obligatorii din încheierea Curții de Apel Chișinău din 06 februarie 2020 de a nu da curs cererii de apel, iar în interiorul termenului fixat de instanță, nu au comunicat careva motive întemeiate despre imposibilitatea lichidării neajunsurilor instrumentului de atac, instanța de apel nu a avut altă opțiune legală referitor la acest apel și a fost obligată să restituie cererea de apel.

Subsidiar, apelanta și reprezentantul său erau obligați să cunoască și să înțeleagă consecințele inacțiunii lor, având în vedere că cadrul legal, la acest compartiment, este clar, simplu și lipsit de obscuritate.

Drept consecință survin efectele instituite în art. 113 Cod de procedură civilă, care prevede că dreptul de a efectua actul de procedură încetează o dată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător).

Sanțiunea instituită prin art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă este peremptorie, întrucât scopul acesteia este stingerea procesului în faza în care acesta se află și este absolută, întrucât este reglementată de norme imperative, aceasta fiind prevăzută în interesul părților, dar și în interesul unei bune administrări a justiției, iar pentru a interveni, este necesar să se constate că lăsarea în nelucrare a procesului se datorează culpei părții, existând în acest sens o prezumție simplă de culpă, dedusă din lipsa de stăruință în judecată în intervalul de timp fixat în baza legii de instanță.

Astfel, în circumstanțele expuse se impune concluzia, că însuși apelanta nu a respectat drepturile sale procedurale și s-a eschivat de la îndeplinirea actelor de procedură în măsura stabilită de normele de drept procedural, ca ulterior să invoce încălcarea drepturilor sale. Or, părțile urmează să-și valorifice drepturile garantate de lege în termenul stabilit, aspect specific și speței deoarece, în conformitate cu art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a

dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Ca consecință, nelichidarea neajunsurilor expuse în încheierea din 06februarie 2020 de către apelantă, în circumstanțele descrise, a impus adoptarea soluției de restituire a cererii de apel, în cazul în care conform dispozițiilor art. 14 și 16 din Codul de procedură civilă, în lumina interpretărilor date de CtEDO principiului preeminenței dreptului, actele de dispoziție judecătorească, în speță, încheierea instanței potrivit căreia s-a instituit termen de prezentare a unor înscrisuri necesare pentru a fi dat curs apelului și a asigura o bună și normală derulare a procedurii, este obligatorie atât pentru participanții la proces, cât și pentru instanța de judecată, care a emis actul în cauză, obligație ce se regăsește și în principiile fundamentale a procedurii civile.

În consecință, instanța de apel nu a dispus de o altă soluție legală, decât de a restitui cererea de apel, din motivul neînlăturării neajunsurilor indicate în încheierea, prin care nu s-a dat curs cererii de apel. Or, exonerarea arbitrară a apelantei de sancțiunile procedurale stabilite de prevederile legale precitate, în sensul prevederilor art. 10 Cod de procedură civilă, afectează exigențele unui proces echitabil în sensul art. 6 CEDO, conform cărora instanța de judecată are obligația de a asigura aparențele de imparțialitate și de a nu admite acte de intervenție arbitrară în favoarea sau defavoarea uneia din părți, având obligația concretizată și de jurisprudența Curții Constituționale, potrivit căreia una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor, stabilite de Constituție și legi, or, instanțele de judecată nefiind o excepție în acest sens.

În acest sens, Colegiul consideră necesar de a reitera că conform art. 2 alin. (1) Cod de procedură civilă, procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun și în cele specializate este stabilită de [...] Constituția Republicii Moldova, de prezentul Cod și de alte legi organice.

Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului Cod. Totodată, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 3 din 20.01.2015, §41 importanța principiului legalității presupune ca legea să fie respectată, această exigență există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură și pentru autoritățile publice și private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este ca aceștia să acționeze în limitele atribuțiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, părțile în proces nu sunt scutite de obligațiile procesuale pozitive întru exercitarea corespunzătoare a obligațiilor legale. Or, în speță, apelanta nu a depus suficientă diligență, în vederea exercitării obligațiilor procedurale avute.

Astfel, Colegiul consideră că instanța de apel întemeiat a emis încheierea din 23 iulie 2020, în cazul în care apelanta nu și-a exercitat în volum deplin drepturile procedurale, iar ca consecință a curmat în mod legal orice abuz din partea acesteia.

Totodată, Colegiul consideră neîntemeiat argumentul avocatului Vitalie Rotaru precum că la data de 04 iunie 2020 a expediat în adresa instanței de apel o cerere prin care a solicitat prelungirea termenului de procedură, în cazul în care la data de 05 iunie 2020, SRL „Treiv-Farm” a expediat instanței de apel cerere de amânare a examinării cauzei din motiv că administratorul întreprinderii se afla în regim de autoizolare (f.d. 143-144).

Mai mult, instanța de recurs consideră irelevant și argumentul precum că avocatul s-a aflat în imposibilitate de a depune apelul motivat în lipsa factorilor de decizie a întreprinderii, ori, atât avocatul Vitalie Rotaru cât și SRL „Treiv-Farm” dispun de poștă electronică (f.d. 60, 143) și au avut posibilitate permanentă de comunicare prin intermediul acesteia, totodată, avocatul dispunând de împuterniciri legale de a depune apelul motivat.

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurentă sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Treiv-Farm”, reprezentată de avocatul Vitalie Rotaru.

Se menține încheierea din 23 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Zoia Punga împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Treiv-Farm”, intervenient accesoriu Consiliul raional Orhei cu privire la evacuarea din încăperile bunului imobil și înlăturarea obstacolelor în exercitarea dreptului de proprietate.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat